

Bidragsvillkor för fristående verksamheter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2009/10:157 Bidragsvillkor för fristående verksamheter och en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås bl.a. att skollagens (1985:1100) bestämmelser om prövning inför godkännande av fristående skolor förtydligas. I propositionen föreslås även regler för bestämmande av bidrag till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg av annat slag än förskola och fritidshem (pedagogisk omsorg). Detta ska bestämmas på samma sätt som bidrag till övrig enskild förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och fristående skolor. Enskilda huvudmän för pedagogisk omsorg ska vidare, enligt förslaget, få rätt att överklaga kommunens beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol.

Utskottet tillstyrker propositionen med den ändringen att bestämmelserna föreslås träda i kraft den 28 juli 2010 och avstyrker motionsyrkandena.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande	6
Bidrag till pedagogisk omsorg	10
Ersättning för faktiska momskostnader	11
Övriga frågor	12
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	13
Reservationer	14
1. Bidragsvillkor för fristående verksamheter, punkt 2 (s)	14
2. Ersättning för faktiska momskostnader, punkt 3 (s)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Följdmotionen	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) med den ändringen att lagen föreslås träda i kraft den 28 juli 2010. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:157.

2. Bidragsvillkor för fristående verksamheter

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub12 yrkande 1.

Reservation 1 (s)

3. Ersättning för faktiska momskostnader

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub12 yrkande 2.

Reservation 2 (s)

Stockholm den 20 maj 2010

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Louise Malmström (s), Fredrik Schulte (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Caroline Helmersson-Olsson (s), Eva Olofsson (v), Peter Rådberg (mp) och Christer Nylander (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen bemyndigade den 22 mars 2007 ansvarigt statsråd att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå hur lagstiftningen på några områden ska ändras så att offentliga och enskilda förskolor och skolor ska kunna bedriva verksamhet på lika villkor (dir. 2007:22 och 2007:164). Utredningen antog namnet Utredningen om villkoren för fristående skolor. Delar av uppdraget redovisades i januari 2008 i delbetänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8). Regeringen lämnade i mars 2009 propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) till riksdagen, som beslutade med förtydliganden i juni 2009 (bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280).

I december 2008 överlämnade utredningen slutbetänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122). I betänkandet redovisades återstående delar av uppdragen i de ovan nämnda direktiven, enligt vilka utredaren skulle överväga förutsättningarna för kommuner att äga eller ha motsvarande inflytande i en fristående skola, undersöka möjligheter och behov för fristående skolor att lägga ut viss undervisning på entreprenad, undersöka om kravet på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever kan slopas samt föreslå ett mer transparent och rättssäkert ansöknings- och tillståndsförfarande hos Statens skolinspektion. Vidare skulle utredaren enligt tilläggsdirektiv (2008:79) lämna förslag till en författningsreglering av hur kommunernas bidrag för pedagogisk omsorg ska beräknas samt hur förvaltningsdomstol efter överklagande kan pröva nivån på kommunens bidrag till verksamheten. Betänkandet har remissbehandlats.

Riksdagen behandlar nu propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165). I propositionen behandlar regeringen tre av de frågeställningar utredaren besvarat i slutbetänkandet; frågan om kommunalt ägande av fristående skolor, fristående gymnasieskolors möjlighet att lägga ut viss undervisning på entreprenad samt slopande av krav på minst 20 elever vid prövning av rätt till bidrag för fristående skolor på grundskolenivå. I denna proposition behandlas återstående förslag i slutbetänkandet. Propositionen har föregåtts av en lagrådsremiss.

Efter lagrådsgranskningen har förslaget i denna proposition ändrats i två avseenden. Regeringen föreslår inte längre att kommunen, om den beslutar att lämna bidrag till en sådan verksamhet som den inte är skyldig att lämna bidrag till, ska bestämma bidraget enligt de regler som gäller för verksamhet som kommunen är skyldig att lämna bidrag till. I konsekvens därmed har förslaget efter lagrådsgranskningen också ändrats så att beslut

om bidrag till en sådan verksamhet som kommunen inte är skyldig att lämna bidrag till inte ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Därmed kommer regleringen i dessa avseenden att förbli som den är i dag.

Riksdagen har under mandatperioden tidigare behandlat regeringens proposition Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171, bet. 2008/09:UbU13) med förslag om förtydliganden i bestämmelserna om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser. Samtidigt föreslogs att huvudmän för en sådant enskilt bedrivna verksamhet får överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek hos allmän förvaltningsdomstol enligt förvaltningslagens regler.

Utskottet har också behandlat proposition 2008/09:115 Barnomsorgs- peng och allmän förskola även för treåringar (bet. 2008/09:UbU11). I propositionen föreslogs bl.a. ändringar i skollagen avseende införande av kommunalt bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg – en s.k. barnomsorgs- peng – samt följdändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag samt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg med anledning av införandet av barnomsorgs- peng.

Utskottet tillstyrkte propositionerna med ett förtydligande i fråga om ersättning för barn i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar samt i det förstnämnda betänkandet även med ett förtydligande vad gäller bestämmandet av tilläggsbelopp.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skollagens (1985:1100) bestämmelser om prövning inför godkännande av fristående skolor förtydligas. I propositionen föreslås även regler för bestämmande av bidrag till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg av annat slag än förskola och fritidshem (pedagogisk omsorg). Bidraget ska bestämmas på samma sätt som bidrag till övrig enskild förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och fristående skolor. Vidare ska enskilda huvudmän för pedagogisk omsorg få rätt att överklaga kommunens beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen föreslår även att vissa bestämmelser om ansökningstid vid ansökan om godkännande av fristående skolor upphävs och redovisar därtill bedömningar angående ett förändrat ansökningsförfarande m.m.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 28 juni 2010. Bestämmelserna om kommuners bidrag till pedagogisk omsorg föreslås tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

Utskottets överväganden

Ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande.

Bestämmelserna i skollagen (1985:1100) om ansökningstid i fråga om tillstånd för fristående skolor, förskolor och andra verksamheter upphävs. Skollagen kompletteras så att det framgår att Statens skolinspektion bl.a. ska pröva om den fristående skolans verksamhet kommer att innebära påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna och skolväsendet i den kommun där skolan är belägen.

Utskottet delar regeringens bedömningar att sista dagen för ansökan till Statens skolinspektion om godkännande och rätt till bidrag för en fristående skola, förskola och andra enskilda verksamheter bör tidigareläggas och att dagens reglering i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet att kommuner ska ges tillfälle att yttra sig över fristående verksamheters ansökningar om rätt till offentliga bidrag bör vara kvar.

Jämför reservation 1 (s).

Propositionen

Tidpunkt för ansökan och beslut

I propositionen föreslås att bestämmelserna i skollagen (1985:1100) om ansökningstid i fråga om tillstånd för fristående skolor, förskolor och andra enskilda verksamheter upphävs.

Regeringen gör vidare bedömningen att sista dag för ansökan till Statens skolinspektion om godkännande och rätt till bidrag för en fristående skola, förskola och andra enskilda verksamheter bör tidigareläggas till den 1 februari kalenderåret innan verksamheten ska starta. Regleringen av ansökningstiden bör flyttas till förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss verksamhet inom skolområdet. Där bör en bestämmelse införas om att Skolinspektionen om möjligt ska fatta beslut i tillståndsfrågan före den 1 oktober samma år. De sökande bör även i fortsättningen ha möjlighet att fritt komplettera sin ansökan.

Om ansökningstiden tidigareläggs kan Skolinspektionen påbörja sin handläggning tidigare, vilket ökar möjligheten att beslut fattas tidigare än i dag.

Regeringen har övervägt om Skolinspektionen ska ges rätt att förelägga en fristående skola att inom viss tid lämna alla uppgifter som skolan önskar åberopa till stöd för sin ansökan (s.k. preklusion), men menar att nackdelarna med en sådan ordning överväger fördelarna. Om en skolas möjlighet att åberopa nya omständigheter i ett ärende inskränks, kan inte nya upplysningar om hur planeringsarbetet fortskrider lämnas efter det att tiden gått ut. Det betyder t.ex. att ny information om lokalplaneringen inte skulle kunna beaktas. Någon preklusionsregel bör därför inte införas.

Grunder för Skolinspektionens prövning

Regeringen föreslår i propositionen att skollagen (1985:1100) ska kompletteras så att det framgår att Statens skolinspektion bl.a. ska pröva om den fristående skolans verksamhet kommer att innebära påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna och skolväsendet i den kommun där skolan är belägen (för gymnasieskolans och gymnasiesärskolans del även i närliggande kommuner).

Vid prövningen av de fristående skolorna läggs med nuvarande regler stor vikt vid om en etablering kan komma att medföra påtagligt negativa följder för skolväsendet i lägeskommunen eller, vad gäller gymnasieskolan, annan berörd kommun. Detta följer av bestämmelserna i 9 kap. skollagen (1985:1100). Omständigheter som då ska övervägas är bl.a. elevernas möjlighet att välja en skola som ligger nära hemmet, elevernas geografiska fördelning i kommunen, vilka nationella gymnasieprogram kommunen erbjuder liksom antalet elevplatser. Även information om att en fristående skola är avsedd att ersätta en nedlagd kommunal skola liksom vilken betydelse en etablering av en fristående skola har för kommunens möjligheter att upprätthålla bredden i sin egen skolverksamhet är viktig när Statens skolinspektion prövar effekterna av en etablering.

Vid riksdagens behandling av regeringens proposition *Fristående skolor* (prop. 2001/02:35) konstaterade utbildningsutskottet i sitt betänkande (2001/02:UbU7) att tyngdpunkten vid prövningen ska ligga på en helhetsbedömning av samtliga omständigheter som kan inverka på den aktuella friskoleverksamhetens betydelse för skolväsendet. Utskottet ansåg också att det är viktigt att prövningen görs ur ett elevperspektiv och beaktar huruvida nyetableringen berikar eller försvårar ett breddat och efterfrågestyrt utbud.

Regeringen konstaterar att det av rättspraxis framgår att domstolarnas prövning av effekter av en etablering skiftar och avser bedömningar av många olika slags effekter på den verksamhet som en fristående skola avser att bedriva. I en del fall har domstolarna haft ett elevperspektiv och t.ex. bedömt hur en fristående skolas etablering påverkar valfriheten för eleverna eller möjligheten att gå i skolan i en viss del av kommunen, men oftast har domstolarna enligt utredarens analys enbart bedömt etableringen ur ett kommunperspektiv.

Regeringen anser att skollagens lydelse i denna del bör ändras så att det framgår att Statens skolinspektion vid sin prövning också ska utgå från ett elevperspektiv och göra en helhetsbedömning. Elevers möjlighet att välja skola och ha tillgång till ett brett utbud av utbildningar är en viktig kvalitetsaspekt i ett skolväsende med både offentliga och fristående huvudmän.

För att effekter ska kunna anses uppfylla kravet på att vara ”påtagligt negativa” föreslås också att de antas bestå på längre sikt. Att bedömningen inte ska göras i ett alltför snävt tidsperspektiv bör även det komma till uttryck i skollagen. Exempelvis ska den omständigheten att en kommun kan tvingas att planera om och göra omfördelningar i sin egen skolverksamhet i ett kortare perspektiv inte vara tillräckligt för att ett godkännande inte ska ges. Regeringen anger i propositionen att fem år generellt sett ska anses vara en överskådlig period i sammanhanget, vilket kan tjäna som riktmärke. Med de föreslagna förändringarna får såväl den fristående skolan som kommunen bättre förutsättningar att planera sin verksamhet.

Underlag för Skolinspektionens prövning

Regeringen gör i propositionen bedömningen att dagens reglering i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet att kommuner ska ges tillfälle att yttra sig över fristående verksamheters ansökningar om rätt till offentliga bidrag bör vara kvar.

I den utredning som föregick propositionen föreslogs att den eller de kommuner som berörs av den fristående skolans verksamhet ska vara skyldiga att, på begäran, yttra sig till Statens skolinspektion.

Enligt dagens bestämmelser ska Statens skolinspektion bereda kommuner tillfälle att yttra sig över ansökningar om fristående förskoleklass, fristående grundskolor, fristående särskolor samt fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor. Avsikten är att den kommun där t.ex. en fristående grundskola avses bli etablerad ska beredas tillfälle att framföra sina synpunkter beträffande eventuella påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunen. För fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor gäller detta krav inte bara för lägeskommunen utan även för närliggande kommuner. Den normala remisstiden för kommunernas yttranden uppgår till tre månader. Uppgifter som har betydelse för Statens skolinspektionens prövning är såväl strukturella – bl.a. elevunderlag, elevströmmar, utbildningsutbud och geografisk fördelning av skolverksamheten inom en kommun – som ekonomiska. När Skolinspektionen vänder sig till en kommun och bereder den möjlighet att yttra sig utgår regeringen från att kommunen yttrar sig i de fall man motsätter sig en etablering och anser att en sådan skulle få negativa följder för skolväsendet i kommunen. Det kommer, enligt regeringens bedömning, att ske även utan att det finns en formell skyldighet därtill. Regeringen anser således att dagens bestämmelser som ger kommuner rätt att yttra sig, men inte skyldighet att göra det, bör behållas.

Med de ändringar som föreslås i denna proposition när det gäller vad som ska ligga till grund för Skolinspektionens prövning av en ansökan, att bedöma såväl eventuella negativa följder på lång sikt för kommunens skolväsende som elevers tillgång till valfrihet, menar regeringen att en lämplig balans uppnås mellan de olika intressen som gör sig gällande vid en friskoleetablering. Skolinspektionen ska göra en saklig och opartisk prövning utifrån de underlag som finns i ett ärende. Att ge kommuners synpunkter en större tyngd i detta rubbar grunderna för denna allsidiga prövning.

Motionen

Socialdemokraterna anför i motion 2009/10:Ub12 yrkande 1 att regeringen bör återkomma till riksdagen med kompletterande förslag om bidragsvillkor för fristående verksamheter. I motionen föreslås bl.a. obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig. Av samrådet ska framgå vid vilken tidpunkt och var i kommunen en etablering är mest lämplig. I motionen föreslås vidare en översyn av hur skolpengssystemet kan inordnas i kommunernas resursfördelningssystem för skolan där skärpta kvalitetskrav och etableringsvillkor ingår. En viktig del av kvalitetsarbetet är enligt motionärerna personalens rätt och möjlighet att yttra sig om verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Valfriheten är ett viktigt instrument för att upprätthålla och öka kvaliteten i det svenska skolväsendet. Valfriheten innebär att varje skola måste förtjäna sina elever, oavsett huvudman. Då elever har tillgång till ett brett utbud av utbildningar, där olika anordnare verkar i konkurrens, stimuleras nytänkande och mångfald. Kommunala och fristående skolor ska bedömas och verka utifrån lika villkor. Med den konkurrens om eleverna som råder mellan olika skolor och huvudmän bör kommunernas inflytande i etableringsfrågan minska.

Utskottet har tidigare konstaterat i betänkande 2001/02:UbU7 att tyngdpunkten vid prövning ska ligga på en helhetsbedömning av samtliga omständigheter som kan inverka på den aktuella friskoleverksamhetens betydelse för skolväsendet samt att det är viktigt att prövningen görs ur ett elevperspektiv och beaktar huruvida nyetableringen berikar eller försvårar ett breddat och efterfrågestyrt utbud. Utskottet gör samma bedömning i dag och välkomnar därför regeringens proposition.

Utskottet konstaterar också att den för utskottet förelagda propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165) innehåller bl.a. förslag om en förenkling av regelverket för Skolinspektionens prövning, genom att ett godkännande av en fristående skola

med förskoleklass, fritidshem, grundskola, obligatorisk särskola, gymnasie- eller gymnasiesärskola också medför en rätt till bidrag från elevens hemkommun.

Bidrag till pedagogisk omsorg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag om bidrag till pedagogisk omsorg.

Principen om lika villkor för kommunal och enskild verksamhet ska gälla även för pedagogisk omsorg. Bidraget till pedagogisk omsorg ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag. Bidraget ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Om barn deltar i två enskilda verksamheter eller i en enskild och en kommunal verksamhet, ska hemkommunens samlade bidragsskyldighet per barn inte vara högre än om barnet deltagit i endast en kommunal verksamhet.

Utskottet delar också regeringens bedömning om avräkning för föräldraavgifter.

Propositionen

I propositionen föreslås att principen om lika villkor för kommunal och enskild verksamhet ska gälla även för pedagogisk omsorg. Bidraget till pedagogisk omsorg ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

I de fall då det saknas en motsvarande kommunal verksamhet ska kommunen bestämma bidraget efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Regeringen föreslår också att bidraget till pedagogisk omsorg ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska innefatta ersättning för omsorg och pedagogisk verksamhet, pedagogiskt material och utrustning, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Därutöver ska kommunen betala ett tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd. Regeringen ska få meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av bidraget.

Vidare föreslås att om barnet deltar i två enskilda verksamheter, eller i en enskild och en kommunal verksamhet, ska hemkommunens samlade bidragsskyldighet per barn inte vara högre än om barnet deltagit i endast en kommunal verksamhet.

Regeringen gör samtidigt bedömningen att när en kommun beslutar om bidrag till enskild pedagogisk omsorg bör eventuella föräldraavgifter i den kommunala verksamheten och den enskilda verksamheten beaktas. Detta bör framgå av en förordning.

Regeringen föreslår att huvudmän för enskild pedagogisk omsorg ska få överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Ersättning för faktiska momskostnader

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om ersättning för momskostnader.

Jämför reservation 2 (s).

Motionen

Socialdemokraterna anför i motion 2009/10:Ub12 yrkande 2 att regeringen bör återkomma med ett förslag till ändring av lagen vad gäller momskompensation till fristående verksamheter så att faktiska momskostnader för de fristående verksamheterna kompenseras. I motionen förespråkas i stället ett system att ge friskolorna kompensation för de faktiska kostnader de haft. På så sätt undviker man, enligt motionärerna, en skevhet i resursfördelningssystemet, konkurrensneutralitet i denna del uppnås och friskolorna får inte det ekonomiska incitamentet att undvika momskostnader som ett schablonssystem ger.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor föreslog regeringen att bidraget till enskilda förskolor, fritidshem, förskoleklasser och fristående skolor (utom individuella program) skulle bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska innefatta ersättning för undervisning eller pedagogisk verksamhet, utrustning och läromedel, elevvård och hälsovård, måltider, administration, mervärdesskatt samt lokalkostnader. Riksdagen beslutade i enlighet med propositionen (bet. 2008/09: UbU13, rskr. 2008/09:280). I propositionen angavs att kompensation för mervärdesskatt bör lämnas enligt den s.k. sexprocentsregeln.

I samband med utskottsbehandlingen konstaterade utskottet att ersättningen för friskolornas momskostnader är en omdiskuterad fråga och att adekvata ersättningsregler också i detta avseende är en nödvändig förutsättning för likvärdiga villkor mellan skolorna. Hanteringen av momsfrågor har dock bäring på flera områden, vilket innebär att de kan behöva bli föremål för en generell översyn. Utskottet skulle för sin del välkomna en sådan översyn.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser utskottet att motionsyrkandet bör avslås.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen delar regeringens bedömningar vad gäller ersättning i vissa fall för lokalkostnader till förskolor, skolor och enskilda verksamheter samt lika villkor vid ändring av budget under löpande budgetår.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att man – vid den skälighetsprövning som kommunen ska göra i sådana fall då ersättning för lokalkostnader till förskolor, skolor och enskilda verksamheter kan ges med faktisk kostnad – bör beakta intresset av att verksamheterna kan etableras. Kommunen bör därmed kunna ha möjlighet att betala ut ersättning för lokalkostnader med ett belopp som avviker från kommunens genomsnittliga kostnad. Detta belopp bör dock inte kunna överstiga de faktiska kostnaderna. Förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet bör ändras i enlighet med detta.

Regeringen gör vidare bedömningen att i de fall då kommunen minskar ersättningen till motsvarande kommunal verksamhet får bidrag till fristående förskolor, skolor och annan enskild verksamhet minskas i motsvarande mån genom att återstående utbetalningar under budgetåret sätts ned. En sådan bestämmelse bör införas i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser med den ändringen att de nya bestämmelserna i skollagen (1985:1100) ska träda i kraft den 28 juli 2010.

Propositionen

Regeringen föreslår att de nya bestämmelserna i skollagen (1985:1100) ska träda i kraft den 28 juni 2010. Bestämmelserna som avser beräkning av bidragets storlek till pedagogisk omsorg och överklagande av beslut om bidragets storlek till pedagogisk omsorg ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag med den ändringen att de nya bestämmelserna i skollagen (1985:1100) ska träda i kraft den 28 juli 2010.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Bidragsvillkor för fristående verksamheter, punkt 2 (s)**

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub12 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi vill införa ett obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig. Utgångspunkten ska vara elevens rätt till en utbildning av hög kvalitet och det gemensamma ansvar som alla aktörer, offentliga som privata, har för detta.

Av samrådet ska framgå vid vilken tidpunkt och var i kommunen en etablering är mest lämplig. Om någon part i undantagsfall behöver anmäla en avvikande uppfattning ska den nationella nivån träda in som en oberoende part. För redan etablerade friskolor ska samma insyn, granskning och kvalitetskrav gälla som för alla andra skolor. Samarbetsavtal ska upprättas även med dem. Vi vill se över hur skolpengssystemet kan inordnas i kommunernas resursfördelningssystem för skolan där skärpta kvalitetskrav och etableringsvillkor ingår. Genom ett sådant system med skärpta kvalitetskrav kan det säkerställas att de gemensamma resurserna till skolan används för skolverksamhet. En lag om investeringsskydd ska förhindra att våra gemensamma medel slumpas bort till privata vinstintressen vid avknoppning eller utförsäljning av skolor och förskolor.

En viktig del i kvalitetsarbetet är enligt vår mening personalens rätt och möjligheter att yttra sig om verksamheten. I dag omfattas alla av rätten att meddela uppgifter för publicering, meddelarfrihet. Man är också garanterad anonymitet som meddelare. Offentliga arbetsgivare får inte efterforska vem som lämnat meddelanden för publicering.

En ökande andel av den offentliga verksamheten utförs i dag av privata företag. Privata företag omfattas inte av efterforskningsförbudet, en vital del av meddelarskyddet. Privatanställda kan inte anonymt lämna ut uppgif-

ter om missförhållanden utan att riskera disciplinpåföljd av arbetsgivaren. De anställda måste själva kunna bedöma om missförhållandena är så allvarliga att det är ett anmälningspliktigt ärende, annars riskerar de till och med skadestånd för att ha avslöjat företagshemligheter. Detta är enligt vår mening orimligt.

Hur undervisningen av våra barn och ungdomar fungerar får aldrig betraktas som en företagshemlighet. Vi anser att friskolor ska omfattas av personalens rätt till meddelarskydd. Detta ska vara en förutsättning för att bidrag ska lämnas. Därutöver krävs ny lagstiftning. Vi föreslår att det tillsetts en ny utredning för att grundlagsskydda personalens meddelarskydd inom all offentligt finansierad utbildning.

2. Ersättning för faktiska momskostnader, punkt 3 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub12 yrkande 2.

Ställningstagande

I samband med att Sverige gick med i EU 1995 behövde momsreglerna för kommuner och landsting ses över och anpassas till EU:s regelverk. Annars skulle svenska kommuner och landsting inte fullt ut kunna dra nytta av den momsbefrielse som finns på en del tjänster, t.ex. vård, omsorg och undervisning. Lösningen blev den s.k. Ludvikamomsen, där kommunerna enligt en schablon får kompensation från staten. Denna schabloniserade ersättning har i många fall ograverat förts vidare till friskolorna. Andra kommuner har valt att bara kompensera de faktiska momskostnaderna för friskolorna.

Om den faktiska momskostnaden är lägre än schablonen betyder det i praktiken att friskolan får ett extra bidrag och därmed en konkurrensfördel jämfört med kommunala skolor. Det omvända gäller givetvis också, men den situationen är långt mer ovanlig. I Uppsala har man låtit revisionen undersöka hur det ser ut med moms-kompensationen och kommit fram till att de genomsnittliga momskostnaderna för friskolorna uppgick till mellan 1,6 och 2,8 % beroende på vilken åldersgrupp friskolan riktade sig till, men de kompenserades schablonmässigt med 6 %.

Det är bra att regeringen nu vill ta ett grepp om och skapa en enhetlig behandling av friskolornas ekonomiska villkor även i denna del så att konkurrensneutralitet så långt som möjligt ernås. Men för att systemet med

schabloner inte ska skapa orättvisa förhållanden krävs att varje friskolas momskostnad är exakt enligt schablonen. Det är därför ett betydligt mer träffsäkert system att ge friskolorna kompensation för de faktiska kostnader de haft. På så sätt undviks en skevhet i resursfördelningssystemet, konkurrensneutralitet i denna del uppnås och friskolorna får inte det ekonomiska incitamentet att undvika momskostnader som ett schablonsystem ger.

Regeringen bör därför återkomma med ett förslag till ändring av lagen i denna del så att faktiska momskostnader för de fristående verksamheterna kompenseras.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:157 Bidragsvillkor för fristående verksamheter:

Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100).

Följdmotionen

2009/10:Ub12 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med kompletterande förslag om bidragsvillkor för fristående verksamheter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur systemet för momskompensation till friskolor bör utformas.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs att 2 a kap. 17 a och 19 §§, 2 b kap. 10 a §, 9 kap. 6, 6 a, 8, 8 b, 8 d och 9 §§ samt 15 kap. 11 § skollagen (1985:1100)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a kap.17 a §²

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget (grundbelopp) till förskola eller fritidshem ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna *förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen*.

Bidrag till verksamhet som avser pedagogisk omsorg ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att

Bidraget (grundbelopp) till förskola, fritidshem eller *pedagogisk omsorg* ska avse ersättning för

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna *motsvarande verksamheten*.

Om kommunen inte tillhandahåller pedagogisk omsorg, ska bidraget bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

² Senaste lydelse 2009:671.

erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en enskild och en kommunal verksamhet, är kommunen inte skyldig att lämna ett samlat bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i endast en kommunal verksamhet. Hemkommunen ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, får bidrag inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra och tredje styckena.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra–femte styckena.

19 §³

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 13 §, om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §, om rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § samt om bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av en kommun får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden som gäller

- godkännande enligt 13 §,
- föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §,
- rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 §, och
- bidrag enligt 17 a § andra–femte och åttonde styckena.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 § och om återkallande av rätt till bidrag enligt 17 § samt domstols beslut gäller omedelbart.

³ Senaste lydelse 2009:671.

2 b kap.**10 a §⁴**

En fristående skola som av Statens skolinspektion har fått godkännande att anordna utbildning som motsvarar förskoleklassen ska av Skolinspektionen förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 10 b §.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

För att en fristående skola med nystartad utbildning ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan utbildningen startar.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

9 kap.**6 §⁵**

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *tredje* och *fjärde* styckena. *Förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *andra* och *tredje* styckena. *En förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

⁴ Senaste lydelse 2008:220.

⁵ Senaste lydelse 2009:670.

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt *tredje* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–*femte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt *tredje* och *fjärde* styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje–femte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

Bidrag enligt *andra* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–*fjärde* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt *andra* och *tredje* styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *andra–fjärde* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

6 a §⁶

En godkänd fristående skola som motsvarar obligatoriska sarskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *tredje–femte* styckena. *Förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära

En godkänd fristående skola som motsvarar obligatoriska sarskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *andra–fjärde* styckena. *En förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära

⁶ Senaste lydelse 2009:670.

påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i obligatorisk särskola lämnas bidrag av hemkommunen.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt *fjärde* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i *första-sjätte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medeltilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *fjärde-sjätte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

Bidrag enligt *tredje* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i *första-femte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medeltilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje-femte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

8 §

Om en fristående skola anordnar sådan utbildning som en kommun enligt 5 kap. får anordna inom ramen för nationella program i gymnasieskolan och alla elever ges möjlighet att inom ramen för utbildningen uppnå grundläggande behörighet för högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. En sådan förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar som skulle ge skolan betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter om de skulle antas,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

De bestämmelser i 5 kap. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av och i anslutning till dessa bestämmelser, som ger regeringen, en myndighet eller styrelsen för utbildningen rätt att göra avsteg från vad som annars gäller för utbildning anordnad av en kommun eller ett landsting, ska tillämpas på motsvarande sätt för fristående skolor. Detsamma gäller sådana inskränkningar i möjligheterna att anordna vissa utbildningar som kan följa av föreskrifter meddelade med stöd av 5 kap. Huvudmannen för utbildningen ska likställas med styrelsen för utbildningen.

Ett beslut om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen motsvarar. Beslutet ska dessutom i vissa fall ange vilken nationell inriktning inom programmet som utbildningen motsvarar. Regeringen meddelar föreskrifter om i vilka fall en inriktning ska anges i beslutet.

8 b §⁷

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,
2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,
3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,
4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och
5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

8 d §⁸

Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller vid en fristående skola som motsvarar gymnasieskolan eller om skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (en internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till sådant bidrag som avses i 8 e § om

⁷ Senaste lydelse 2008:220.

⁸ Senaste lydelse 2008:220.

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner, med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningen som helhet är likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan,

3. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska offentliga skolväsendet,

4. utbildningen förmedlar kunskaper som underlättar fortsatta studier utomlands,

5. undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ges i den omfattning som behövs för de elever som under kortare tid är bosatta i Sverige,

6. elever som avses i 8 e § första stycket som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

7. elever som avses i 8 e § första stycket erbjuds sådan skolhälsovård som ska erbjudas elever i gymnasieskolan,

8. elevavgiften för elever som avses i 8 e § första stycket är skäligen hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

9. skolan är öppen för alla elever som avses i 8 e § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

10. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

11. sådana elever som avses i 8 e § första stycket och deras vårdnadshavare ges tydlig information om skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands samt om vad utbildning vid en internationell skola på gymnasienivå kan innebära vid fortsatt utbildning i Sverige, samt

12. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på gymnasienivå.

Skolinspektionen ska, för annan utbildning än sådan som leder fram till International Baccalaureate, i beslutet om rätt till bidrag ange vilket nationellt program utbildningen ska jämföras med i bidragshänseende. I beslutet ska Skolinspektionen även ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige och som omfattas av skolans bidragsrätt.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag ska skolan ha ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

9 §⁹

Om inte kommunen och skolan

Om inte kommunen och skolan

⁹ Senaste lydelse 2002:159.

har kommit överens om annat, *skall* bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

För att en fristående skola som avses i 8 eller 8 b § skall ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan det år utbildningen startar.

har kommit överens om annat, *ska* bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

15 kap.

11 §¹⁰

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till *enskilt bedriven pedagogisk omsorg*, enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för skolhuvudmannen att lämna sådana sakuppgifter om skolverksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Detsamma gäller skyldighet för en kommun att lämna sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av förskolverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående skolor och om hur bidraget till en fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmannen för en fristående skola att lämna uppgifter om kommande verksamhet samt ekonomisk redovisning över verksamheten.

1. Denna lag träder i kraft den 28 juni 2010.
2. De nya bestämmelserna om bidrag enligt 2 a kap. 17 a § tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

¹⁰ Senaste lydelse 2009:670.